

PEUCE

SERIE NOUĂ

IX

2011

2011

INSTITUTUL DE CERCETĂRI ECO-MUZEALE
Muzeul de Istorie și Arheologie

PEUCE

SERIE NOUĂ

IX

STUDII ȘI CERCETĂRI
DE ISTORIE ȘI ARHEOLOGIE

VOLUM
DEDICAT LUI FLORIN TOPOLEANU
LA A 60-A ANIVERSARE

TULCEA ♦ 2011

Redactor șef: Cristian MICU

Secretar de redacție: Sorin-Cristian AILINCĂI

Comitetul consultativ: Acad. Dan BERINDEI; Acad. Ștefan ȘTEFĂNESCU; Acad. Răzvan THEODORESCU; Prof. univ. dr. Alexandru BARNEA; Prof. univ. dr. Ioan OPRIȘ.

Colegiul de redacție: Alexandru AVRAM, Victor-Henrich BAUMANN, Alexandru BĂDESCU, Nikolaus BOROFFKA, Octavian BOUNEGRU, Albane BURENS, Laurent CAROZZA, Mihai CONSTANTINESCU, Oana DAMIAN, Adrian IONIȚĂ, Moshe FISCHER, Oleg LEVIȚKI, Daniela Luminița LUPU, Florian MATEI-POPESCU, Dragoș MĂNDESCU, Florian MIHAIL, Lucrețiu MIHAILESCU-BÎRLIBA, Marian MOCANU, Iulian MOGA, Decebal NEDU, George NUȚU, Ioan Maria OROS, Valentin RADU, Andrei SOFICARU, Aurel Daniel STĂNICĂ, Gabriel Mircea TALMAȚCHI, Florin TOPOLEANU, Alexandra Clara ȚĂRLEA, Aurel VĂLCU

Tehnoredactare: Camelia KAIM

Desenele pentru lucrările specialiștilor din ICEM Tulcea: Camelia GEANBAI

Consultanți: Albane BURENS, Michel MAILLE (limba franceză);
Cristina AILINCĂI (limba engleză)

PEUCE este o revistă publicată de Institutul de Cercetări Eco-Muzeale Tulcea,
editată în sistem *peer-review*
*PEUCE is a peer-reviewed journal published by the
Eco-Museological Research Institute at Tulcea*

Correspondența, schimburile de carte și comenzile se vor trimite la:

The correspondence, the book exchange and the orders could be sent to:

INSTITUTUL DE CERCETĂRI ECO-MUZEALE

Str. 14 Noiembrie, nr. 1 bis

820009, Tulcea

România

peuce@icemtl.ro

Autorilor le revine întreaga responsabilitate pentru
conținutul științific al lucrărilor publicate în prezentul volum

ISSN: 0258-8102

FLORIN TOPOLEANU LA 60 DE ANI

Aniversarea unui arheolog reprezintă un prilej de readucere în memoria colectivă a unui segment important al cercetării științifice, arheologia, percepută, acum poate mai mult decât în trecut, drept una din cele mai atrăgătoare și incitante discipline istorice, iar cei care o slujesc bucurându-se de o vizibilitate direct proporțională cu fascinația pe care aceasta o exercită. Lucrul acesta nu trebuie să ne mire, întrucât lumea greco-romană, de care se ocupă arheologia clasică, cea al cărei reprezentant îi dedic aceste rânduri, tinde să devină un adevărat model pentru contemporaneitate.

Pe de altă parte, s-ar putea spune că aniversarea unui arheolog de către un altul, prieten cu cel aniversat, este uneori dificilă, dacă nu subiectivă. Pornesc însă de la premisa că, orice s-ar spune, arheologia nu este lipsită de subiectivisme, ba chiar dimpotrivă. În rândurile ce urmează îmi propun să creionez personalitatea lui Florin doar în câteva tușe foarte fine, suficient de relevante pentru cei care îl cunosc, dar și îndeajuns de incitante pentru ceilalți.

Florin Topoleanu este, după părerea mea, un caz atipic pentru „breasla arheologică”: El este, în esență, un arheolog cu orizonturi poetice bine definite, care nu s-au estompat nici după 35 de ani de arheologie. Matricea sa spirituală, definită de apartenența sa la spațiul cultural al Dunării de Jos (*i.e.* Brăila), i-a susținut această ambivalență istorie-poezie pe care, chiar dacă nu și-a cultivat-o îndeajuns, o poți remarca de la primele schimburi de replici, dar și prin modul, foarte special, prin care reușește, nu de puține ori, să „umanizeze” crâmpoie

arheologice altfel mult prea aride pentru publicul larg. De altfel, apetența pentru folosirea unui limbaj, pe cât de elevat – din care nu lipsesc elemente ale artei dramatice, pe atât de accesibil acestui gen de public, este ușor de remarcat în prezentările sale din mediile academice (conferințe, congrese), dar și în emisiunile culturale televizate, ghidajele arheologice, sau inaugurările expoziționale.

Ajuns să studieze istoria și atras de antichitățile romane din nordul Dobrogei, el s-a dedicat cercetării arheologice, mai întâi ca student, prin participări îndelungate la săpăturile de la Histria și Argamum. Deși la Histria nu a colaborat decât în două campanii (1976 și 1977), a lăsat în memoria locului câteva amintiri de neșters, la figurat, dar și la propriu aș putea spune, dacă ar fi să amintesc doar episodul „serbării” nocturne organizate cu ocazia vizitei nepotului Mariei Tănase (august 1977), invitat la cetate de către Maria Coja. Treptat, ucenicia începută la Histria pe lângă aceasta din urmă, care ținea foarte mult la rigoarea săpăturii dar și la interpretarea ei, Florin s-a disciplinat și, cu multă trudă, dar și dintr-un crescând interes pentru antichitățile pontice, a acumulat, pe lângă rudimentele unei cercetări arheologice complexe, principalele componente ale relației esențiale a arheologiei: săpătură – interpretare arheologică și istorică. A reușit astfel, după ani buni de ședere alături de Maria Coja, cunoscută pentru finețea și relevanța observațiilor asupra contextelor arheologice, cele stratigrafice mai cu seamă, să se inițieze în metodologia rafinată a observației arheologice și apoi să-și adâncească cunoștințele aceasă direcție. În acest context, nu e de mirare că Florin Topoleanu a putut asimila, alături de alți câțiva membri ai breslei, foarte puțini la număr, câte ceva din esența spiritului dobrogean de factură ponto-orientală care se regăsea în personalitatea Mariei Coja, numită, nu întâmplător, de un grup de confrăți (15 august 1968) drept *magistra thes kapheles*, așa cum atestă un altar onorific ce se află, încă, în Casa Pârvan de la Histria.

Colaborarea cu Maria Coja, și mai târziu cu Alexandru Suceveanu, i-a lărgit universul cunoașterii în acest domeniu, ajungând a fi recunoscut ca un specialist e marcă, unul care „simte” pământul, așa cum se spune în mediul nostru, un reprezentant important al arheologiei vest-pontice.

A urmat, începând din 1980, când ajunge la Muzeul *Deltei Dunării* din Tulcea, devenit în 1993, prin strădania lui Gavrilă Simion, Institutul de Cercetări Eco-Muzeale, un lung șir de participări la excavațiile arheologice de la Argamum, Halmyris și Noviodunum, pentru a le menționa doar pe cele mai importante. O perioadă de multiple acumulări și consolidări ale formației sale științifice, de proiecte preluate și continuate, dar și de proiecte noi, ale căror rezultate sunt bine cunoscute.

Treptat, pe lângă cercetarea de teren, îndelungată și diversă, și-a descoperit o afinitate față de studiul ceramicii. Cu această ocazie, latura livrescă a personalității sale a fost completată de rigoarea studiului și interpretării ceramicii romane și romano-bizantine. Astfel, Florin s-a impus ca un fin cunoscător al ceramicii romane și romano-bizantine, cu enunțuri ponderate, totdeauna argumentate și fundamentate bibliografic, așa cum se poate remarca în volumul său dedicat ceramicii de la Halmyris.

Cercetările sale ceramologice, din ce în ce mai diversificate și mai rafinate, au văzut lumina tiparului în periodice și studii monografice românești și străine, unele dintre ele reprezentând astăzi referențiale bibliografice consistente. Dintre acestea, aș remarca studiile care nu se rezumă doar la stabilirea tipologiei unor categorii ceramice, ceea ce, trebuie să o spunem deschis, constituie singurul țel al demersului multor „ceramologi” de la noi sau de aiurea, ci urmăresc aspectele mai profunde ale domeniului, cum ar fi stabilirea centrelor (sau zonelor) de producție dar și evidențierea difuziunii locale sau inter-regionale ale produselor.

Nu a scris mult, dar ceea ce a publicat este, în bună măsură, un material bibliografic bine structurat, a cărui utilitate este remarcabilă. De altfel, probabil că în acest caz a aplicat principiul potrivit căruia este mai bine să se întrebe lumea „de ce a scris așa de puțin?”, decât să zică „de ce a scris așa de mult?”!

Din 2002 până în 2010 Florin Topoleanu și-a putut dovedi calitățile manageriale, recunoscute de întreaga comunitate științifică și academică. A continuat și, nu de puține ori, a îmbunătățit cele începute de predecesorul său, a diversificat, alături de colaboratorii săi, activitatea muzeistică și cercetarea științifică, a lărgit aria de recunoaștere externă a realizărilor Institutului, prin organizarea de numeroase întâlniri și colocvii internaționale, sau cu participare internațională, a sprijinit activitatea editorială a Institutului, a intensificat activitatea marilor compartimente muzeistice și de cercetare și, mai ales, a sprijinit reconfigurarea publicației *Peuce* într-o formulă mai accesibilă mediilor științifice internaționale. Aș adăuga, în sfârșit, meritul deosebit pe care l-a avut în continuarea și intensificarea politicii de atragere și de integrare în colectiv a tinerilor, în toate secțiile ICEM. În acest fel, proiectul început încă din anii '60 de Simion Gavrilă, care viza crearea unei colectiv de cercetători în domeniul fundamentale, dar și conexe, s-a împlinit în mod armonios în perioada directoratului lui Florin Topoleanu, ceea ce i-a adus o recunoaștere unanimă.

Nu în ultimul rând, se cuvine amintită viziunea largă pe care a promovat-o în planul multiplicării cercetărilor arheologice sistematice, demers care s-a concretizat în organizarea unor noi proiecte arheologice de amploare (Libida, Luncavița) și continuarea acelor mai vechi (Argamum, Halmyris, Noviodunum) sau reabilitarea Muzeului de Istorie și Arheologie cu valorificarea Tezaurului nord-dobrogean și finalizarea noului sediu al Centrului Muzeal Ecoturistic Delta Dunării, cu cel mai modern și spectaculos acvariu din România. Așadar, o activitate complexă, pe măsura provocărilor pe care le impune cercetarea și activitatea muzeistică din Tulcea, pentru care s-a bucurat de o recunoaștere unanimă, națională și internațională.

În locul tradiționalelor, dar și banalelor, urări cuvenite în asemenea ocazii, prefer să închei aceste rânduri cu câteva versuri inspirate ale unui poet portughez, care mă duc cu gândul la inegalabila starea de tihnă pe care o induce, totdeauna, șederea alături de Florin Topoleanu, la Argamum, la Halmyris sau la Noviodunum:

„Minotaurul mă va înțelege, își va bea cafeaua cu mine, în vreme ce/ soarele pașnic coboară peste mare, iar umbrele,/ înșesate de nimfe și de efebi fără treabă,/ se vor strânge pe nesimțite-n ceașcă,/ precum zahărul amestecat cu degetul murdar/ de atâta căutat la obârșile vieții./ Aici aș vrea să mă regăsesc știind că mi-am împrăștiat/ prin lume viața-n fărâme, cum spunea/ un biet amărât pe care Minotaurul nu l-a citit,/ pentru că el... nu știe portugheză./ După cele mai sigure informații, nici eu nu știu greacă./ Vom sta de vorbă în volapucă, pentru că nici unul/ dintre noi n-o știe. Minotaurul nu vorbea greacă, nu era grec,/ a trăit înainte de Grecia.../ În Creta, cu Minotaurul,/ fără versuri și fără viață,/ fără patrii și fără spirit,/ fără nimic și fără nimeni,/ doar cu un deget murdar,/ îmi voi bea în liniște cafeaua” (Jorge de Sena).

Octavian Bounegru

LISTA PUBLICAȚIILOR

VOLUME DE AUTOR

- 2000 *Ceramica romană și romano-bizantină de la Halmyris (sec. I – VII d.Chr.)*, Tulcea.
2011 *Opaițele din colecția Muzeului de Istorie și arheologie Ploiești (în pregătire)*

VOLUME ÎN COLABORARE

- 2003 *Halmyris I. Volum monografic*, Cluj-Napoca.
2007 *Inventarierea siturilor arheologice din județul Tulcea. Studiu de caz: Morminte tumulare*, Biblioteca Istro-Pontică. Seria Patrimonium 3, Constanța.

VOLUME EDITATE

- 2000 *Istro-Pontica, Muzeul tulcean la a 50-a aniversare. Volum omagial Gavrilă Simion (coeditor)*, Tulcea.

STUDII ȘI NOTE (SELECTIV)

- 1984 *Noi descoperiri arheologice la Isaccea (I)*, Peuce 10, 189-205, 585-596.
1985 *Un mormânt de epocă elenistică descoperit la Făgărașu Nou (com. Topolog, jud. Tulcea)*, Pontica 17, 99-105.
1986 *Șantierul arheologic Independența (Murighiol)*, Materiale, 180-186 (colab.).
1987 *The Early and Late Roman Fortification at Independența, Tulcea County, Dacia*, N.S. 31, 1-2, 97-106 (colab.).
1988 *Un médaillon byzantine en émail cloisonné découvert à Noviodunum*, RÉESE 26, 4, 311-317.
1989 *Medalion bizantin din „email cloisonne”, descoperit la Noviodunum*, BOR 11-12, 139-140.
Necropola de la Isaccea (sec. VI-V î.e.n.), SympThrac 7, 276-277 (colab.).
1991 *O nouă atestare epigrafică a prezenței flotei romane în nordul Dobrogei*, Peuce 10, 97-100, 95-98.
Două reprezentări ale zeiței Venus descoperit recent în nordul Dobrogei, Peuce 10, 101-104, 99-102.
1994 *Gropi funerare în așezarea hallstattiană de la Niculițel – Cornet (jud. Tulcea)*, Istros 7, 71-80 (colab.).

- 1995 *Așezarea de tip Babadag de la Niculițel „Cornet” (jud. Tulcea). Săpăturile de la salvare efectuate în 1988*, Peuce 11, 203-229 (colab.).
- 1996 *Halmyris – un nouveau centre de production de lampes dans le nord de la Dobroudja (IIe-VIIe s. ap. J.-C.)*, RCFActa 33, 91-94.
Ceramica romană târzie cu decor ștampilat descoperit la Halmyris, Peuce 12, 143-168.
- 2000 *Roman and Roman-Byzantine pottery from Halmyris. North-Africa importations and local imitations*, în Iacob, M., Oberländer-Târnoveanu, E., Topoleanu, F. (eds.), *Istro-Pontica. Muzeul tulcean la a 50-a aniversare*, Tulcea, 157-294.
Ceramica romană târzie de la Halmyris. Vasa escaria: Formele Hayes 3 și Hayes 10, Pontica 32, 187-214.
- 2001 *Săpăturile arheologice de la Argamum: sector Bazilica II. Campaniile 1981-1994. Raport preliminar*, Materiale, S.N. 1, 191-201.
- 2003 *Noi complexe cu oseminte umane în așezarea de tip Babadag de la Niculițel–Cornet*, Peuce, S.N. 14, (colab.), 45-50.
La diffusion de la céramique d’Asie Mineure à Halmyris à l’Epoque romaine tardive : importations et imitations locales, în *Les céramiques en Anatolie aux époque hellénistique et romaine. Actes de la Table Ronde d’Istanbul, 23-24 mai 1996* (ed. Catherine Abadie-Reynal), Institut français d’études anatoliennes Georges Dumézil–Istanbul, 2003, Varia Anatolica 15, 219-217, 225, pl. CXIV-CXV.
- 2004 *Petrus exconsul și logother*, Peuce, S.N. 2 (colab.), 297-301.
- 2007 *Salsovia : a roman fort and town on the Lower Danube*, în *The Lower Danube in antiquity (VI c. BC – VI c. AD)*, în *International archaeological conference, Bulgaria – Tutrakan, 6-7.10.2005*, (colab.), Sofia.
- 2008 *Halmyris, Plural. Culture & Civilization* [31:1 2008], The Danube Delta, The Romanian Cultural Institut, 75-77.
Un opaiț bizantin de origine syro-palestiniană din colecția Muzeului Județean de Istorie și Arheologie Prahova, Ploiești, în *Omagiu lui Gavrilă Simion la 80-a aniversare*, Tulcea, 205-208
- 2009 *Hand-Made Pottery from Halmyris and its Cultural Context*, Peuce, S.N. 7, (colab.), 347-360.
- 2010 *A.Filminvs, un producător de opaițe mai puțin cunoscut din Moesia Inferior (Dobrogea)*, Peuce, S.N. 8, 167-172.
Opaițe de tip Firmalampen din colecția Muzeului Județean de Istorie și Arheologie Prahova, Ploiești, ArhMold 33, 151-188.

CUPRINS / SUMMARY

STUDII ȘI NOTE DE ISTORIE VECHĂ ȘI ARHEOLOGIE / STUDIES AND NOTES IN ANCIENT HISTORY AND ARCHAEOLOGY

Monica MĂRGĂRIT, Mihai CONSTANTINESCU,

Valentin DUMITRAȘCU, Adrian BĂLĂȘESCU

Obiecte din materii dure animale din așezarea de epocă bronzului

de la Năeni–Zănoaga Cetatea 2 (jud. Buzău) 15

Objects made of hard animal materials from the Bronze Age settlement of

Năeni–Zănoaga Cetatea 2 (Buzău County)

Sorin-Cristian AILINCĂI

Ceramica din siturile culturii Babadag. Cu privire specială asupra descoperirilor

din Dobrogea 55

Pottery from the Babadag culture sites. Special focus on finds in Dobrudja

Octavian BOUNEGRU

Aristotel und die Histrias Territorium. Eine Interdisziplinäre Approach 179

Aristotel și teritoriul Histriei. O abordare interdisciplinară

Decebal NEDU

Roman Military Expeditions in the Sallentine area (307 and 302 BC) 183

Expediția militară romană în regiunea sallentină (307 și 302 a.Chr.)

Victor H. BAUMANN

Prezențe din mediul italic la Gurile Dunării în sec. II a.Chr.-III p.Chr. 203

Italic presence in the Lower Danube area in 2nd c. BC-3rd c. AD

Laurent CHRZANOVSKI

Les lampes romaines rectangulaires à plusieurs becs, entre Egypte et Dacie.

Quelques éléments de discussion issus de l'étude d'une collection alexandrine inédite 217

Opaițe rectangulare romane cu mai multe fitile, între Egipt și Dacia.

Câteva elemente de discuție referitoare la o colecție inedită din Alexandria

Marian MOCANU

Conșiderații privind ceramica de masă de la (L)Ibida. Studiu de caz

– sectorul Extramuros vest III 225

Consideration about roman tableware from (L)Ibida. Case study – Extramuros West III

Research Area

Sorin COCIȘ
Fibule romane din Dobrogea 253
Roman brooches from Dobrudja

Iulian MOGA
Consacrări de sclavi și funcționari sacri către Helios Apollo Lairbenos în Asia Mică
(sec. I-III) 261
*Consecrations of Sacred Slaves and Functionaries to Helios Apollo Lairbenos in Asia Minor
(1st-3rd centuries AD)*

Nelu ZUGRAVU
La diarchia dei fratelli nella tarda antichità: modelli mitici e storici.
Diocleziano e Massimiano 283
Diarchia fraternă în antichitatea târzie: modele mitice și istorice. Diocletian și Maximianus

Maria-Corina NICOLAE
The Capitoline Triad in Roman Dacia 291
Triada capitolină în Dacia romană

George NUȚU
Accesorii vestimentare rare în nordul Scythiei Minor 305
Rare dress accessories in Northern Scythia Minor

Cristina PARASCHIV-TALMAȚCHI
Hypotheses regarding pottery production and circulation (the 8th-12th century) 313
Ipoteze privitoare la producția și circulația ceramicii (sec. VIII-XII)

Ben JERVIS, Kris LOCKYEAR, Adrian POPESCU, Timothy SLY
The Medieval Ceramic Sequence from Noviodunum 327
Ceramica locuirii medievale de la Noviodunum

Aurel STĂNICĂ
Amfore romboidale descoperite la Isaccea–Noviodunum 341
Rhomboidal amphorae found at Isaccea–Noviodunum

CERCETĂRI ARHEOLOGICE / ARCHAEOLOGICAL RESEARCHES

Eduard Cristian ȘTEFAN
O locuință sălcuțeană de la Verbicioara 347
Dwelling ascribed to Sălcuța culture, at Verbicioara

Stanislav ȚERNA
Aspecte ale cronologiei relative a siturilor tripoliene tardive din spațiul pruto-nistrean
în lumina unor noi descoperiri funerare din Republica Moldova 359
*Aspects of the relative chronology of the late Tripolje sites in the Prut-Dnister interfluvium
in the light of new funerary finds in the Republic of Moldova*

Adrian ADAMESCU

Descoperiri din prima epocă a fierului în așezarea de la Suceveni–Stoborăni, jud. Galați ... 377
Early Iron Age discoveries in the settlement from Suceveni–Stobarăni, Galati County

Valeriu SIRBU, Marinela PENES

Situl dacic de la Bănești–Dealul Domnii, jud. Prahova. Observații preliminare 437
Preliminary observations on the Dacian site from Bănești–Dealul Domnii, Prahova County

Livia BUZOIANU, Maria BĂRBULESCU

Materiale arheologice elenistice recent descoperite în teritoriul callatian 459
Recent Hellenistic archaeological materials found on the territory of Callatis

EPIGRAFIE ȘI PAPIROLOGIE/ EPIGRAPHY AND PAPIROLOGY

Lucrețiu MIHAILESCU-BÎRLIBA

Note épigraphique sur les Caii Iulii de la Ve Légion Macedonica 469
Notă epigrafică asupra Caii Iulii din legiunea a V^a Macedonica

Iulia DUMITRACHE

Produits à base de poisson dans l’Egypte romain. Sources papyrologiques 475
Produce din pește sărat în Egiptul roman. Surse papirologice

NUMISMATICĂ / NUMISMATICS

Gabriel Mircea TALMAȚCHI

Despre magistrații monetari și cronologia monetărilor grecești dobrogene în perioada preromană 483
About the monetary magistrates and the chronology of the Greek Dobrujan mints during the pre-Roman period

**Aurel VÎLCU, Emanuel PETAC, Bogdan CONSTANTINESCU,
Cătălina CHIOJDEANU, Daniela STAN, Gheorghe NICULESCU**

Considerations regarding the Greek gold coins struck during the 4th to the 1st centuries BC.. 501
*Considerații asupra monedelor grecești de aur bătute în sec. IV-I a.Chr.
in lumina analizelor XRF*

Gheorghe MĂNUCU-ADAMEȘTEANU

Cronica descoperirilor monetare din județul Tulcea (sec. IX-XIII) 513
Chronicle of coin finds in Tulcea County (9th-13th centuries)

GEOLOGIE / GEOLOGY

Albert BALTRES, Lucian STANCIU

Cercetări privind rocile utilizate la construirea cetății medievale de la Enisala 523
Studies on the types of rocks used for the constructing of the medieval fortress of Enisala

ANTROPOLOGIE / ANTHROPOLOGY

Nicolae MIRIȚOIU

- Cranii deformate din necropola de la Piatra Frecăței 539
Deformed skulls from Piatra Frecăței necropolis

ARHEOZOOLOGIE / ARCHAEOZOOLOGY

Adrian BĂLĂȘESCU, Iulian VIZAUER, Antoine ZAZZO, Cristian MICU

- Notă asupra descoperirii unor resturi de cămilă în Dobrogea (Agighiol, județul Tulcea) 575
Note on find of camel remains in Dobruđja (Agighiol, Tulcea County)

BIBLIOLOGIE / LIBRARY SCIENCE

Lăcrămioara MANEA

- Colecția de carte românească veche a Institutului de Cercetări Eco-Muzeale Tulcea.
Catalog (I)..... 585
*The Old Romanian Book Collection from Tulcea Eco-Museological Research Institute.
Catalog (I)*

RECENZII ȘI NOTE BIBLIOGRAFICE / REVIEWS AND BIBLIOGRAPHIC NOTES

- George Bodi, Hoisești – La Pod. O așezare cucuteniană pe Valea Bahluiului, cu contribuții de: Nicolae Buzgar, Dan Aștefanei, Andrei Buzatu, Luminița Bejenaru, Romeo Cavaleriu, Editura Pim, Iași, 2010, 297 p., 67 pl., 10 grafice (Florin MIHAIL)...* 623

- Cristian Eduard Ștefan, Settlement Types and Enclosures in the Gumelnița Culture, Ed. Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2010, 134 p., 77 pl. (Sorin-Cristian AILINCĂI)* 626

- Danièle Foy, Les Verres Antiques d'Arles. La collection du Musée départemental Arles antique, Ed. Errance, Paris, 2010, 525 p. (Sever-Petru BOȚAN).....* 627

ANIVERSĂRI / ANNIVERSARY

- Victor Henrich Baumann la a 70-a aniversare (Sorin-Cristian Ailincăi) 633

- Abrevieri 634

- Publicațiile Institutului de Cercetări Eco-Muzeale Tulcea 640

- Condiții de redactare a lucrărilor pentru revista PEUCE 643